U-jatkokirje 19/2022vp - ”Aurinkoenergiaa rakennuksissa”-artiklan lisäys uudelleenlaadittavana olevaan rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin

Suuri valiokunta 14.9.2022

Ympäristöneuvos Maarit Haakana
Lainsäädäntöneuvos Sari Rapinoja

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Yleistä taustaa

- Komission tiedonanto 18.5.2022 REPowerEU –suunnitelmasta (KOM(2022) 230
  - tavoitteena katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä vauhdittaa vihreää siirtymää.
- Suunnitelman osana annettiin lainsäädäntöehdotus ((KOM(2022) 222 lopullinen) energiatehokkuusdirektiivin, uusiutuvan energian direktiivin ja rakennusten energiatehokkuusdirektiivin muuttamiseksi.
- Rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin (EPBD) ehdotettiin lisättäväksi uusi artikla ”Aurinkoenergia rakennuksissa”
- Komission mukaan aurinkoenergiajärjestelmien lisääminen rakennuksiin on yksi nopeimmista tavoista saada käyttöön uusiutuvaa energiaa laajassa mittakaavassa, vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä rakennuksissa ja nopeuttaa niiden energiankulutuksen hiilestä irtautumista ja sähköistämistä
- Uusi artikla on sisällytetty neuvostossa käsiteltävänä olevaan EPBD-ehdotukseen (REV2; U 26/2022 vp). Artiklaa käsiteltiin ensimmäisen kerran 1.9. energiatyöryhmän kokouksessa
- Puheenjohtajavaltion tavoitteena on saavuttaa EPBD-ehdotuksesta neuvoston yleisnäkemys kaudellaan.

Lisättäväksi ehdotettu 9 a artikla ”Aurinkoenergia rakennuksissa”

- Jäsenvaltioiden on varmistettava, että **kaikki uudet rakennukset suunnitellaan** siten, että **optimoidaan niiden aurinkoenergian tuotantopotentiaali sijaintipaikan aurinkosäteilyn mukaan**, mikä mahdollistaa aurinkoteknologioiden myöhemmän asentamisen kustannustehokkaasti.
- Jäsenvaltioiden on varmistettava **soveltuvien aurinkoenergiajärjestelmien käyttöönotto**

  a) **31.12.2026** mennessä **kaikissa uusissa julkisissa ja kaupallisissa** rakennuksissa, joiden **hyötypinta-ala on yli 250 m^2**;

  b) **31.12.2027** mennessä **kaikissa olemassa olevissa julkisissa ja kaupallisissa** rakennuksissa, joiden **hyötypinta-ala on yli 250 m^2**; ja

  c) **31.12. 2029** mennessä **kaikissa uusissa asuinrakennuksissa**.
- Jäsenvaltioiden on määriteltävä ja asetettava julkisesti saataville kansallisella tasolla **perusteet näiden velvoitteiden käytännön täytäntöönpanolle** ja **tietyntyyppisille rakennuksille myönnettäville mahdollisille vapautuksille** aurinkoenergiajärjestelmien **arvioidun teknisen ja taloudellisen potentiaalin** ja tämän velvoitteen piiriin kuuluvien **rakennusten ominaisuuksien mukaisesti.”**

Oikeusperusta, toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

- REPowerEU-ehdotuksella on kaksi **oikeusperustaa**: SEUT 194 artiklan 2 kohta (energia) ja SEUT 192 artiklan 1 kohta (ympäristö).
- VN pitää REPowerEU-ehdotukseen komission ehdottamia oikeusperustoja asianmukaisina.

- Komissio: ehdotus on **toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen** mukainen.
- VN katsoo, että ehdotus on lähtökohtaisesti toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Ehdotus sisältää joustoa jäsenvaltioille ja se mahdollistaa jäsenvaltioiden kansallisten erityispiirteiden huomioonottamisen. Jatkovalmistelussa on huolehdittava, ettei sääntely mene liian yksityiskohtaiseksi tavoitteen saavuttamiseen nähden.

Vaikutuksia Suomessa

- Julkisten ja kaupallisten rakennusten määrä 31.12.2021, joissa rakennuksen kerrosala yli 250 m^2
  - 51 340 kpl
  - Velvoitteen kohteena olevien rakennusten osuus kaikista julkisista ja kaupallisista rakennuksista 41 %
- Julkisten ja kaupallisten rakennusten uudisrakentaminen (kun rakennuksen pinta-ala yli 250 m^2)
  - 470 kpl /vuosi (vuoden 2021 tiedot)
  - Velvoitteen kohteena olevien rakennusten osuus kaikista julkisista ja kaupallisista uudisrakennuksista 42 %
- Uusien asuinrakennusten määrä
  - 10 400 kpl /vuosi, joista erillisiä pientaloja 8900 (vuoden 2021 tiedot)
- Komissio ei ole tehnyt vaikutusarviointia. Komission mukaan jäsenvaltioille aiheutuu joitakin kustannuksia sellaisten lisätoimenpiteiden toteuttamisesta, joilla edistetään tavoitteen saavuttamista ja rakennuksia koskevan uuden velvoitteen täyttämistä, mutta niiden odotetaan tuovan merkittäviä kustannussäästöjä kotitalouksille ja yrityksille.

Valtioneuvoston ehdotus Suomen kannaksi, poimintoja:

- Aurinkoenergian edistäminen EU-alueella tärkeää
- VN pitää tärkeänä uusien rakennusten suunnittelua siten, että aurinkoenergian tuotantopotentiaali voidaan optimoida sijaintipaikan aurinkosäteilyn mukaan, mikä mahdollistaa aurinkoteknologian myöhemmän asentamisen kustannustehokkaasti. VN kuitenkin korostaa, että uuden rakennuksen suunnittelussa on huomioitava muutkin reunaehdot, kuten rakennusta koskevat olennaiset tekniset vaatimukset tai olemassa olevasta kaavoituksesta johtuvat tarpeet.
- VN **voi hyväksyä uusiin julkisiin ja kaupallisiin** rakennuksiin ehdotetut velvoitteet ottaa käyttöön soveltuvat aurinkoenergiajärjestelmät, aikataulu vuoden 2026 loppuun mennessä liian tiukka.
- VN **pitää perusteltuna ehdotuksen tavoitteita asuinrakennusten uudisrakentamisen aurinkoenergiajärjestelmien osalta, mutta** näkee ehdotuksessa myös ongelmia. VN korostaa, että uusia asuinrakennuksia koskevan sääntelyn tulee huomioida jäsenvaltioiden kansalliset olosuhteet, ilmasto-olosuhteet ja soveltuminen kansalliseen energiajärjestelmään.

Valtioneuvoston ehdotus Suomen kannaksi, poimintoja

- VN **ei pidä hyvänä pakollista velvoitetta** aurinkoenergiajärjestelmien asentamiseksi **olemassa oleviin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin, erityisesti sidottuna komission antamaan aikatauluun**. VN pitää ehdotuksen sijaan perusteltuna aurinkoenergiajärjestelmän asentamisen laajamittaisten korjausten yhteydessä, jos tämä on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa.
- VN **suhtautuu myönteisesti ehdotuksen sisältämiin joustomahdollisuuksiin ja niiden määrittelyyn yleisellä tasolla**. VN korostaa, että direktiiviin sisällytettävien joustojen on mahdollistettava se, että velvoitteiden ulkopuolelle voidaan jättää rakennuksia, jotka ominaisuuksiltaan eivät sovellu aurinkoenergiajärjestelmien käyttöönottoon tai joissa aurinkoenergiajärjestelmällä ei ole teknistä tai taloudellista potentiaalia
- Soveltamisala tulisi uudisrakentamisessa rajata kuten muutoin energiatehokkuusvaatimuksissa: ulkopuolelle mm. kesämökit, maanpuolustukseen, uskonnon ja hartauden harjoittamiseen tarkoitetut rakennukset)
- Soveltamisen aikataulu liian tiukka uusien ja olemassa olevien julkisten ja kaupallisten rakennusten osalta.

Kiitos!

Uusi direktiivin muutosehdotus (REPower/Aurinko)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0222&qid=1653399114808

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi